

Sękocin Stary, 10.10.2019 r.

Dr hab. Tomasz Oszako

Instytut Badawczy Leśnictwa

Zakład Ochrony Lasu

Braci Leśnej 3, 05-090 Sękocin Stary

Opinia

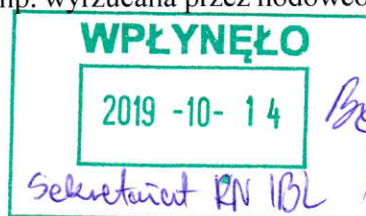
na temat osiągnięcia naukowego Pana dr Jakuba Gryza

pt. „Funkcjonowanie populacji drapieżnych ptaków w zmieniającym się środowisku”

oraz pozostałego Jego dorobku

Pozytywnie oceniam osiągnięcie naukowe Habilitanta, które składa się z cyklu pięciu spójnych tematycznie prac eksperymentalnych opublikowanych w latach 2018-2019. Wpisują się one w szeroko zakrojone badania, których przedmiotem była populacja pięciu gatunków ptaków: krogulca, kruka, jastrzębia, myszołowa i puszczyka na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego SGGW w Rogowie. Badania te są cenne ze względu na analizę danych długiego okresu obserwacji (ponad 40 lat) ekologii zwierząt drapieżnych i ich ofiar na tym terenie, które zapoczątkował jeszcze w 1978 roku profesor Jacek Goszczyński. Poza tym, ich kompleksowość czyni je unikalnymi w skali Europy. Jednak, Kandydat większość swoich badań zrealizował w latach 2011-2018, a ich wyniki zestawiał zarówno z analogicznymi danymi z literatury jak i jeszcze nieopublikowanymi. Oprócz inwentaryzacji badanych gatunków zwierząt Dr Jakub Gryz analizował również zmiany wielu czynników środowiskowych mających potencjalnie wpływ na wielkość ich populacji. Monitorował zmiany zachodzące w środowisku takie jak dostępność pokarmu (gryzoni polnych i leśnych, gołębi domowych, drobiu, drobnej zwierzyny czy obfitości owocowania dębów) czy warunki meteorologiczne. Na tle zachodzących zmian w środowisku Autor poszukiwał interakcji pomiędzy drapieżnikami i ich ofiarami oraz podjął próbę wyjaśnienia zaobserwowanych zjawisk, a szczególnie w aspekcie czynników antropogenicznych. W swoich pracach analizuje wpływ działalności człowieka, która z jednej strony wywierała negatywną presję na rozwój ptaków (poprzez stosowanie pestycydów i mechanizację rolnictwa), z drugiej jednak gospodarka człowieka (hodowle zwierząt domowych) często dostarczała łatwego do zdobycia pokarmu (np. wyrzucana przez hodowców trzody chlewnej padlina).

1

Wyniki 2 prac eksperymentalnych opublikowano renomowanym czasopiśmie *Animals* (IF=1.654). Habilitant jest pierwszym autorem, co dowodzi Jego samodzielności i dojrzałości naukowej. Prace te oraz kolejne trzy wchodzące w skład osiągnięcia naukowego są wysoko oceniane w środowisku naukowym. Opublikowano je w czasopismach o zasięgu międzynarodowym chociaż nie posiadają wysokich wskaźników bibliometrycznych: tj. „Leśne Prace Badawcze” 13 pkt., IF=0; „Diversity” IF=0, 15 pkt. oraz „Polish Journal of Ecology” IF=0, 436 i 15 pkt. MNiSW. Jakkolwiek całe osiągnięcie naukowe jest wartościowe, to jednak suma punktów ministerialnych jest niska (103 pkt.) podobnie jak i całkowity współczynnik wpływu na naukę (IF 3.744).

Oceniając pozostały dorobek Kandydata należy podkreślić, że Pan dr Jakub Gryz zaangażowany był w wiele innych badań np. 10 lat nad ekologią drapieżnych ssaków i ptaków, której efektem było opublikowanie 14 artykułów w latach 2009-2019.

Badania faunistyczne prowadzone w centralnej i północno-wschodniej Polsce obejmowały biologię i ekologię sów (np. puszczyka). Autor w dwóch współautorskich publikacjach (Gryz i Krauze 2007, Żmihorski i inni. 2011) wykazał możliwości wykorzystania wypluwek puszczyka jako metody inwentaryzacji jakościowej i ilościowej drobnych ssaków. W oparciu o tę metodę, wspólnie z innymi badaczami opublikował kolejne artykuły (Gryz et al. 2008, Lesiński i inni. 2011, Lesiński i inni 2016, Lesiński i Gryz 2008 oraz Lesiński i Gryz 2012).

Od kilku lat Kandydat bierze udział w badaniach dotyczących ekologii wiewiórki pospolitej i opublikował zarówno współautorski artykuł przeglądowy (Krauze-Gryz i Gryz 2015) jak i oryginalne naukowe (Krauze-Gryz i inni. 2016, Lurz i inni. 2017). Pokazały one szerokie spektrum wykorzystywanego przez wiewiórkę pokarmu, w zależności od środowiska w jakim żyje, a także zawartości metali ciężkich w ich włosach.

Pokłosem badań chiropterologicznych, jest 7 współautorskich artykułów opublikowanych w latach 2008-2018.

W badania łowieckie Kandydat zaangażował się w 2007 roku nad dynamiką liczebności łosia w ramach międzynarodowego projektu finansowanego ze środków Funduszu Norweskiego. Powstały wtedy z przygotowanych dokumentacji naukowych 2 publikacje w *Leśnych Pracach Badawczych i Sylwanie* (2010 i 2018).

Następnie Kandydat podjął bardzo aktualny problem śmiertelności zwierząt z powodu kolizji z pojazdami jako konsekwencja fragmentacji ich środowiska przez szlaki komunikacyjne. Powstała wtedy cenna publikacja (Gryz i Krauze 2008) dotycząca śmiertelności kręgowców na lokalnej drodze przecinającej dolinę Biebrzy, której wyniki cytowane były wielokrotnie (25 razy wg Bazy Web of Science, bez autocytowań).

Od roku 2011 Kandydat rozpoczął badania interdyscyplinarne z udziałem entomologów dotyczące występowania motyli z rodziny Tineidae i innych bezkręgowców w wypluwkach sów oraz w gniazdach dziuplaków. Dotychczas ukazały się dwie publikacje (Jaworski i inni. 2011; 2012) ukazujące nowe stanowiska gatunku *Monopis fenestratella*, gatunek ten dotychczas w Polsce stwierdzono tylko jeden raz.

Reasumując, w skład pozostałego dorobku dr Jakuba Gryza wchodzi publikacje, które są rozszerzeniem prac stanowiących osiągnięcie naukowe, Habilitant podaje, że łącznie jest autorem lub współautorem 66 publikacji naukowych (w tym 13 opublikowanych przed doktoratem). Uzyskany sumaryczny współczynnik wpływu (tzw. impact factor – IF) wynoszący 24,904 (według listy Journal Citation Reports i zgodnie z rokiem opublikowania), i liczba 145 cytowań publikacji (według bazy Web of Science - WoS) oraz Indeks Hirscha 8 (także według bazy WoS) są imponujące. Jak podaje Habilitant sumarycznie za swoje publikacje uzyskał 797 punktów MNiSW (w tym 133 uzyskanych przed doktoratem). Zatem po uzyskaniu stopnia doktora (w 2010 r) liczba publikacji znacząco wzrosła, podobnie jak i sumaryczna liczba punktów ministerialnych oraz sumaryczny współczynnik wpływu IF (z wyłączeniem prac złożonych do oceny w postępowaniu habilitacyjnym).

Kandydat pomimo iż jest pracownikiem instytutu posiada doświadczenie w pracy dydaktycznej, popularyzatorskiej i organizacyjnej. W trakcie studiów doktoranckich (2004-2009) prowadził zajęcia kameralne i terenowe ze studentami Wydziału Leśnego, Rolnictwa i Biologii, Międzywydziałowego Studium Ochrony Środowiska, Międzywydziałowego Studium Biotechnologii. Prowadzone przedmioty to Zoologia leśna, Gospodarka łowiecka, Ekologia, SeminaRIA dyplomowe i szereg zajęć specjalizacyjnych i fakultatywnych. Sumarycznie, jako doktorant przeprowadził ponad 500 godzin dydaktycznych, a poza tym dodatkowo przy okazji organizowania warsztatów naukowych i szkoleń. Wydaje mi się, że Kandydat dobrze zadbał o własny rozwój naukowy pomimo, że nie wyjeżdżał na staże zagraniczne. W latach 2001-2003 był wolontariuszem w Pracowni Badań Ornitologicznych MiZ PAN biorąc udział w badaniach ekologii pustulki i sokoła wędrownego oraz odbył staż w Ogrodzie Botanicznym, Centrum

Zachowania Różnorodności Biologicznej PAN (Zakład Kolekcji Botanicznych i Ogrodniczych). Pozytywnie odnoszę się także do interdyscyplinarnej współpracy z naukowcami z Wielkiej Brytanii (Lurz i inni. 2017). Zdobyte w kraju doświadczenie i wyniki badań przedstawiał na krajowych i międzynarodowych konferencjach prezentując obszerne wyniki badań.

Podsumowując, uważam że Pan dr Jakub Gryz jest specjalistką w swej dziedzinie, a przedstawione do oceny dokonania spełniają wymagania stawiane osobom ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Dr hab. Tomasz Oszako, Prof. IBL